

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 3. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 336, za pol leta K 168, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravišтво je v Ljubljani, Francišanska ulica 6/I., Učiteljska tiskarna.

V. K.: Pozabimo na spore in zedinimo se!

Te dni praznujemo tretjo obletnico, ko se je proletarijat vrnil iz bojnih polj svetovne vojne ter zopet pričel moderni boj razredno zavednega delavstva. Kdo se z veseljem ne spominja onih dni po preobratu, ko so naše organizacije, politične in strokovne, zopet oživele? Neštevilni shodi, ustanavljanje novih organizacij, zanimanje za organizacijo med kmečkim proletarijatom, vse to nas je navdajalo z upanjem, da bo v novi državi proletarijat v najkrajšem času najmočnejši faktor. A to veselje in upanje je, žal, kmalu izginilo. Kakor povsod, tako je tudi med jugoslovanskim proletarijatom prišlo do razdora, ki je delavstvu doprinesel težke posledice. Prvi udarec je razdor zadal našim organizacijam in časopisju, torej glavnim bojnim sredstvom, s katerimi je proletarijat razpolagal. Nasprotniki, posebno klerikalci, so ta moment razumeli, zato so se z vso silo vrgli na stranko in njene institucije. Ker so vedeli, da z načelnim bojem ne dosežejo ničesar, so udarili po drugem taktu: osebni gonji. Nebroj laži in obrekovanja so vrgli v svet, z namenom, da speljejo delavstvo na lim ter tako povzročijo med delavstvom razdor. In žal, se je našim nasprotnikom nakana posrečila. Dosegli so, da se je delavstvo razdeljilo in se začelo med seboj pripraviti. Posledice smo občutili takoj in jih še danes prenašamo. Prišel pa je čas, da se delavstvo vpraša, ali hoče trajno trpeti razkol v svojih vrstah. Znaki kažejo, da ne in da se je v vprašanju zedinjenja jugoslovanskega proletarijata začelo svitati. Vprašanje je le, kdaj in kako pridemo do zopetne združbe.

Sem mnenja, da je predpogoj za dosego zedinjenja vsestransko vzajemno zaupanje, ali z drugimi besedami izraženo, osebna vprašanja ne smejo pri razpravljanju o zedinjenju igrati nobene vloge!

Ko razcepljenemu, razbitemu in uničenemu delavskemu gibanju gori streha nad glavo, ko mu je rešitev v internacionalnem zedinjenju in v povzdigi zasnovani na popolni notranji demokraciji in ko moremo pogreško grup in posameznikov zdraviti in odpraviti samo s skupnim sodelovanjem, ni čas za raziskovanje starih grehov in za razkopavanje starih ran, za kopanje globokejšega prepada med posameznimi tabori delavskega razreda, temveč čas je za zravnavanje jarkov, katere smo kopali za vodenje bratormorne vojne in za kopanje čim globokejšega jarka med zedinjenim proletarijatom in njegovim razrednim nasprotnikom.

Napisal sem te besede starega in izkušnega bojvruka sodruža Dragiše Lapčevića, ker vidim v tem stavku izraženo glavno podlago za naše zedinjenje. Vzemimo si vsi, od pivega do zadnjega, od desnega do levega, te besede k srcu in se po njih ravnamo! Če gremo po tej poti, je zedinjenje v najkrajšem času doseženo. Velik del naloge pri delu za zedinjenje ima izvršiti slovenski del celokupnega delavstva v državi. Naš prihodnji strankin zbor bo imel nalogo iti v tem oziru korak naprej. Prva naloga strankinega zbora pa bo, ustvariti možnost vrnitve v naše vrste onim, ki so jih vsled razkola zapustili. Za svojo osebo sem prepričan, da ogromna večina teh je šla po drugi poti s poštenim namenom koristiti proletarski stvari. Zato jim moramo vrata odpreti da pridejo zopet pod eno streho. Ko to izvršimo, smo naredili velik korak naprej do zedinjenja.

Različna so verašanja, o katerih bo treba razpravljati in jih rešiti tako, da omogočimo združitev. Različna so o teh vprašanjih tudi mnenja, vendar pa niso nasprotstva v načinu rešitve tako velika, da bi jih ne bilo mogoče uravnati.

Globoko sem uverjen, da pridemo prav kmalu skupaj. Če bomo znali ločiti osebna vprašanja od stvarnih. Poudarjam, da nam bo delo za zedinjenje veliko olajšano, če se vsi postavimo na stališče vzajemnega zaupanja. Le z zaupanjem in s stvarno diskusijo pridemo do cilja, ki si ga vsi želimo!

Na strankin zbor moramo priti vsi pripravljeni tako, da bo debata o naših zadevah zvišena nad vsem, kar bi znalo škodovati ali ovirati zedinjenju, moči in razvoju stranke in naših organizacij. V to svrhu je nujno potrebno, da se začne v našem časopisju stvarna diskusija, da na ta način damo priliko strankinim zaupnikom, da pridejo na strankin zbor temeljito pripravljeni in informirani o vseh onih točkah, ki čakajo rešitve. Razprava v časopisju pa se mora vršiti v okviru absolutne stvarnosti: izločiti se mora iz razprave vse osebnosti in pa stvari, katere se morajo rešiti le na strankinem zboru.

V dnevih, ko se spominjamo na one čase po preobratu, ko smo bili vsi v eni vrsti in se skupno bojevali za emancipacijo proletarijata; v času, ko gledamo na ruski proletarijat, ki praznuje četrto obletnico ruske revolucije in skuša popraviti napake, ki so bile v gigantski borbi neizogibne; v dobi, ko stopa reakcija z vso surovo silo v boj proti proletarskemu razredu, je dolžnost nas

vseli, da se lotimo resnega dela za zedinjenje jugoslovanskega proletarijata. Znaki, ki kažejo, da ima proletarijat resno voljo do združbe, so tu. Če bomo znali prijeti za stvar na primeren kraj in izvršiti vsak po

svoji moči našo dolžnost, nam je uspeh zagotovljen.

Pozabimo na preteklost in idimo na delo za boljšo bodočnost vseli izkoriščanih!

Strokovna internacionala in Churchill — istega mnenja.

(I. G. B.) Angleški kolonialni minister Winston Churchill je govoril v Dundee govor, ki je potreben kritike v marsikaterem oziru. Nekatere misli njegovega govora pa dokazujejo, da se pričinja tudi v krogih vlad jasnosti, kako neprimeren je reparacijska politika zveznih vlad glede na odpravo težkih gospodarskih nereditov, ki sta jih povzročila vojna in enako nasilni mir.

Depresija na svetovnem trgu, pravi Churchill, vpliva na položaj angleškega delavstva. Ogromni dolgi, ki znašajo stotine in tisoče milijonov funtov, in odškodnine, ki znašajo še ogromnejše zneske, je naložil en narod drugemu. Amerika, Anglija, Francija, Italija upajo vse, da prejmejo velikanske vsote denarja druga od druge ali pa od Nemčije. Tirjati dolgeve je postal glavni posel, ki zahteva v prvi vrsti pozornost mnogo politikov in parlamentarcev in celo narodov. Vsaka omenjenih zmagovalnih držav ima pravico do ogromnega uvoza blaga kot nadomestek za plačilo dolžnih zneskov. Na eni strani skušajo prejeti plačilo. Na drugi strani pa skušajo — in jim tudi kaj drugega ne preostane — s carinskimi tarifami in vsakojakimi posebnimi zakoni se obvarovati, da ne bi prišla njih industrija vsled tega velikega, negospodarskega uvoza popolnoma iz ravnotežja. Posledica vsemu temu je, da je svetovna trgovina resno ovirana in v nekaterih primerih popolnoma ustavljena. Kupna sposobnost dolgujočih držav je popolnoma ngasnila. Upajoče države ne morejo uvažati nobenega blaga v dolgujoče države, ker jim te že več dolgujejo, kakor morejo plačati. V Nemčiji se vrši intenzivno gospodarsko delovanje; velik z avtoriteti zmagovalcev omogočen izvoz omogoča Nemčiji, da si zopet pridobi vsak trg, na katerem se pojavi. Zedinjene države plavajo v zlatu, toda njih izvoz je jako omejen: njih trgovska mornarica je fiasko; v Ameriki je trikrat toliko nezaposlenih kakor na Angliškem. Ali niso to razočarljiva nasprotstva, vprašuje Churchill. Kaj je zdravilo? »Po mojem mnenju,« pravi Churchill, »bi bilo koristno za svet, če bi se vse mednarodne obveze iz vojne revidirale in postavile zopet na praktično mogočo mero. Neobhodno potrebna pa je posredovalnica za mednarodno trgovino, ki

jo ne bodo ovirale iz vojne izhajajoče obveze, marveč vsaj za sedaj v prehodni dobi omogoči prodajo blaga od naroda do naroda na naravni, normalni podlagi.

Če primerjamo te misli z govori, ki so jih še pred pol letom imeli na poslaniški konferenci v Londonu, ne oziraje se na oficijelna poveljevanja določb versailskega mira, se nam zde kot priznanje vlad, da si ne vedo pomagati, kako bi rešile s svojo dosedanjo politiko gospodarske probleme.

Šele sedaj, ko so postale razmere brezupne skoraj, prihajajo v vladnih krogih zmagovalnih držav na misel, ki so jo doslej zagovarjali samo delavski voditelji in peščica neodvisnih narodnih gospodarjev.

Mednarodna zveza strokovnih organizacij je že zdavnaj navajala pozitivne predloge k gospodarskemu kaosu, ki se strinjajo z mislimi Churchilla.

Na svojem londonskem kongresu novembra 1920 je nastopila za »splošno anuliranje« vojnih dolgov in za ustanovitev mednarodnega razdeljevališča za surovine. Nacionálni, in povsod, kjer je mogoče, naj se ukrenejo koraki, da se prepreči brezmejno izdajanje denarja in omeji njega kroženje; za to potrebna sredstva bi bila zabranjevanje nepotrebnih izdatkov, zlasti v vojaške namene, kakor tudi znatni imovinski davki.

Kongres polaga vendar važnost na mednarodne korake. Ti mednarodni koraki morajo iti dalje kakor dovoljevanje novih trgovskih kreditov. Izvesti jih je mogoče le, če se zvezi narodov ali eni tej podrejeni organizaciji dovoli izvesti mednarodno posojilo, za katero jamčijo resnična bogastva in pomožni viri vseh narodov brez izjeme. Posojilo bi se pod kontrolo zveze narodov dodelilo različnim deželam, primerno njih potrebam, da bi dvignila njih finančni položaj in v namen njih vpostavitve in oživitve produkcije izključivši vsakršno drugo nalogo. Kongres izjavlja, da se ti ukrepi, katerih uresničenje se razteza na določeno dobo, ne sme izvesti neodvisno od drugih zahtev delavske internacionalne, ki se tičejo produkcije, razdeljevanja surovin in nadziranja transporta!

Ker so obravnave londonske poslaniške konference marca meseca

1921 ponesrečile, se je mednarodna strokovna zveza vedno zopet sklicevala na to, da je vzpostavitev svetovnega gospodarstva mogoče doseči le s politiko sprave. Protestiral je »proti zahtevam, ki bi delavstvo srednje Evrope palmile za celo generacijo v suženjstvo, zabranile novo gospodarsko vpostavitve Evrope, sovraštvo med narodi poostrele in uničile kulturo«.

S sklepom z dne 14. marca 1921 je zahteval biro mednarodne zveze strokovnih organizacij, da se »naj skliče nepristranska anketa, s katero naj se med posameznimi deželami, če potreba z razsodiščem, doseže sporazum tako glede poprave škode kakor tudi glede zmognosti dolgujoče države. Do končne ureditve naj se pri eni zadnje omenjenih dežel najame tako mednarodno posojilo, da se takoj prično vpostavljalna dela.«

V resoluciji, ki je bila sprejeta na mednarodni konferenci dne 31. marca in 1. aprila 1921, se naglašala napaka vlad, da so iskale za problem vpostavitve le »izključno finančno rešitev, ki z ozirom na položaj svetovnega gospodarstva ne more voditi do kakega rezultata.«

Mednarodna zveza strokovnih organizacij je zaradi tega izjavila, »da je dolžnost entitnih vlad. Nemčijo brez obnavljanja sprejeti v zvezo narodov ter skleniti ustanovitev mednarodnega reparacijskega zavoda, ki naj se mu naroči, da študira tehnično organizacijo splošne in fin. uprave vpostavljenega dela.«

Pobude Churchillove gredo v isti smeri, kakor tu v kratkem navedene zahteve mednarodnega delavstva, ki ni moralo šele poizkušati leta napaka, da ne rečemo katastrofalno reparacijsko politiko, da se prepriča, da je le z mednarodno solidarnostjo in opustitvijo nasilstev mogoče premagati svetovno krizo. Seveda ne zadostuje, da kak minister zmagovalne države ob kaki priliki spravljivo govori. Če hočemo sedanjo svetovno krizo, morajo postati te misli prepričanje ne le angleških državnikov, marveč tudi vlad ostalih držav, ki so izšle iz vojne kot zmagovalke. Zveza narodov bi morala postati iz internacionalne vlad internacionalna narodov. Zmagati mora uvidenost, da je splošno razveljavljanje mednarodnih dolgov, ki izhajajo iz vojne, res eno najradikalnejših sredstev, ki utegne popraviti vplive valutne krize. Tisti državniki, ki imajo pogum, nastopiti to radikalno politiko, bodo tudi problem brezposelnosti naiprej rešili, kateremu ne morejo vlade, predvsem zmagovalnih držav, ničesar odpomoci, dokler samo čisti kapitalistični vladohlepni interesi mednarodno gospodarstvo obvladujejo — in onemogočajo.

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albrecht:

SIROMAKI.

Roman.

(Dalie.)

Balrich ni hotel vedeti, ali se veseli tudi Hans, ali ne. Strmel je predse in je mrko mislil, da mora biti konec tega. Sam si poišče svojo pot... Tu je dejal Hans, z nekšnim izvestnim pogledom od enega do drugega v trojici gospodov:

„Ali strica Hesslinga bo žgalo.“

In kako so se zdaj muzali in se komaj le še s silo zadrževali, to je opazil tudi Balrich. Spregovoril je konzistorijalni svetnik. Nobenemu delodajalcu ne more biti vseeno, v kolikor to razume on, če njegovi ljudje prekoračijo neko izvestno mejo omike. To izpremenjeno odnošaje, stališča in pravice, to je v resnici že prekucja.

Vse je govoril resno in svareče. Pa da je njegov glas celo do zadnje sence zakrival ško-doželjnost, obraza obeh ostalih sta jo izdajala. Strmeči Balrich je videl, da generalni direktor tu nima nobenega prijatelja, in je prišlunil. Dr. Heutenfel je učil:

„Zoper nasilje posameznika je treba najti protitež, in to je —“

„Duševna omika,“ je zaključil Klinkorum, Heutenfel pa nato:

„Omika in celo duh sta le sredstvi v dosego namena. Njemu in njemu enakim je treba spet enkrat predočiti, kaj je osebna svoboda. Po poti, ki so jo nastopili gospodje, in sicer s tihih pritrdjevanjem oblasti, pridemo v državno suženjstvo, celo preje nego bi kdo mislil.“

Svečano molčanje. Delavec Balrich se je udal silnem zaupanju napram njim, ki so tako mislili in govorili.

„To je pa tudi res,“ je zatrjeval in je udaril po mizi. „Ali veste, zakaj nismo dobili v Gausenfeld električne? Ker moramo ostati sami med seboj in ne smemo biti prosvitljeni in moramo popivati v njegovi kantini. Saj to je kakor geto!“ je kričnil, ponosen na zadnjo besedo.

Gospodje, s stisnjenimi ustni, so naglo namežiknili drug drugemu in so potlej stopili malo v stran. Klinkorum je izjavil:

„Za dane dovolj. Prihodnjič, gospod Balrich, bi utegnili učiti v mesto mene, o državi bodočnosti mogoče.“

„Čprav —“ je pripomnil Zillich. Saj železni mezdni zakon tudi že leži med staro šaro.“

Balrich je občutil, razočaran in ljut: Kaj naj človek zahteva od buržujev. Neumni so kot moja zadnjica in vrhu tega še hinavski... Znanost svojo imajo le zato, ker imajo denar. Sem z njim potem pa njim za vrat. Tu ni hvale, ne priznavaanja. Vsak velja, kar je!

Pospravil je svoje stvari, vstal, zanesel stol na prejšnje mesto in se je poslovil z mnogimi nerodnimi pokloni. Medtem so se gospodje prijavljeno razgovarjali.

„Stvari so, kakršne so, in izreče jih marsikdo. Odvisno pa je zelo od tega, kdo.“

Ko je bil delavec že zunaj, je Klinkorum šele prišel s pravim jedrom na dan.

„Kaj naj rečem. Poimov manjka in zbog tega besedi. Ni mu več dovolj, da je stlačil mojo hišo, pribežališče moje Muze, v svojo dolino reve in gnusa, da ji je vzel vrednost in jo osiromašil: meni hoče vzeti življenje!“

Nista mu hotela verjeti, toda dokazal jima je s številkami in dati, ki mu jih je dal sam Hesslingov stavbenik. Tretja delavska hiša bo kmalu nastala: v načrtu že obstoja — in kje, in kje? Za Klinkorumom, ali bolje: v loku krog njega — da bo s treh strani zadelan, a

spredaj je deželna cesta, prah in bencinov smrad. Konec vsega tega — kar v roko mu človek lahko seže. Klinkorum je seveda prisegel, da končno to ne bo kar tako, češ da so sodniki na svetu...

Balrich je že hotel zunaj zapreti vrtna vrata, toda Hans Buck je priletel za njim.

„Prisluškoval sem. Neumni so in hinavski!“

Balrich je mislil: Sreča tvoja! Kajti z ostalimi vred je bil že zavrgel pobiča!

„To so namreč sami grdi zavistniki,“ je izjavil Hans Buck. „In pa še knjiga, ki naj bi mi jo bil ti ukrad — ali nekaj podobnega!“

Rekel je naenkrat ti. Pri tem je plesal od veselja.

„Papa je hotel, naj to natvezem temu tulnju — in ta se dela, kakor da verjame; je namreč plačan. Takšni so.“

„To je — domenjena — igra?“ je rekel Balrich okorno in je resnobno strmel v zviti obrazek. Petnajst let, pa že zna presojati ljudi in je vesel pri tem! Njihova podlost je pobiču žala!

„Pojdi z menoj!“ je zahteval. „Do velike smreke, odkoder je videti vilo. Dalje ne smeš.“

(Dalie prih.)

Brzjavlj.

KRALJ ALEKSANDER V BEL-GRADU.

LDU. Belgrad, 31. okt. Snoči ob deseti je došel semkaj z orien-ekspresom kralj Aleksander iz Pa-riza. Z njim je prišel tudi ministrski predsednik Pašić.

ITALIJA PODPIRA ALBANIJO.

LDU. Belgrad, 1. nov. »Tribu-na« javlja: Aktivno sodelovanje Italije pri albanskih napadih na našo ozemlje je vedno bolj očitno. Italijanske ladje prevažajo albanske čete, o čem in municijo in sploh se Italijani obnašajo napram Alban-cem kot zavezniki. Pred petnajstimi dnevi je italijanska ladja »Brioni«, ki vozi iz Valone v Drač, izkrcala veliko četo oboroženih Albancev na našo mejo v bližini Skadra. Pred nekaj dnevi je ista ladja transportirala albanske čete. Italijanska ladja, ki vozi na progi Krk-Petras, je že večkrat prevažala municijo iz Va-lone v Drač.

KONFLIKT Z MADŽARSKO.

LDU. Dunaj, 1. nov. Uradno se objavlja: Gibanje tolpe ob nižje - avstrijski in štajerski meji je postalo zadnje dni precej bolj živahno. Sno-či so napadle tolpe naše predstraže severozahodno od Friedburga na Štajerskem, nakar so odposlali predstraži ob štirih jutraj na pomoč to-vorni avtomobil z oddelkom alpskih lovcev. Na cesti pri Pinggau je za-vozil avtomobil v brzjavni drog in se prekucnil ter pokopal vojake pod seboj. Bilo je devet mrtvih in sedem-najst ranjenih. Žrtve so prepeljali v Hartberg. Snoči smo ustrelili dva oborožena Madžara, ki sta napadla naše oddelke na štajerski meji, ene-ga pa smo ujeli.

KARL IN ZITA NA POTI.

LDU. Budimpešta, 1. nov. Madžarski dopisni urad javlja: Angleški poslanik Hohler je danes dopol-dne naznanil znanemu ministru grofu Panfivju, sta sta po sporočilu poveljnika donavskega brodovja v Baji kralj Karol in kraljica Zita na krovu angleškega monitorja na poti proti spodnji Donavi.

LDU. Budimpešta, 1. nov. Listi poročajo, da se je peljal posebni vlak, ki je imel nalogo odpeljati

bivšega kralja Karla na angleško topniško ladjo, danes ob petih zju-traj mimo Batterszeka, kjer je kralj vstopil. Pred vlakom, v katerem se je peljal kralj, je vozil drug vlak poln vojaštva, za kraljevim vlakom pa še en vojaški vlak. Vsaki so se ustavili na donavskem mostu med Batterszkom in Bajo, nakar je stopil kralj v voz, ki ga je prepeljal k an-gleški ladji. Vsa okolica je bilo moč-no zastražena.

LDU. Budimpešta, 1. nov. Listi poročajo, da so legacijskega tajnika barona Borowiczenya, ki je spremljal kralja Karla v letalu iz Švice na Madžarsko, aretirali in ga zaprli.

LDU. London, 1. nov. V spodnji zbornici je izjavil Chamberlain v odgovoru na interpelacijo, da vele-sile še niso določile kraja interna-cije razkralja Karla.

DR. RENNER V PRAGI.

LDU. Praga, 1. nov. Včeraj do-poldne je došel v Prago bivši avstrijski zvezni kancelar dr. Renner. Njegov prihod je očitno v zvezi s skupnim postopanjem socialističnih strank proti restavraciji Habsbur-govcev. Dr. Renner je imel v teku dneva posvetovanje s frakcijami nemških socialnih demokratov in češko socialistično stranko.

POMOČ AVSTRIJSKEGA DE-LAVSTVA RUSKEMU.

LDU. Moskva, 31. okt. Avstrijski delavci so poslali ruskemu za-stopniku za stradalce na ozemlju Volge 7000 kg zdravil, instrumen-tov in obvezil.

RUSIJA PLAČA CARSKO DOL-GOVE?

LDU. Berlin, 31. okt. »B. Z. am Mittag« poroča iz Rige: Ruski ljud-ski komisar za zunanje zadeve je poslal Angliji, Franciji, Japonski in Zedinjenim državam noto, v kateri izjavlja, da je sovjetska vlada pri-pravljena, plačati dolge carske vlade vse do leta 1914. pod pogo-je, da se ustavi vsaka oborožena intervencija proti Rusiji, da se skle-ne z njo splošni mir in da pripo-znajo velesile sovjetsko vlado. Či-čerin predlaga v svrhu dosega tega cilja sklicanje mednarodne konfe-rence.

novi obrti. Če mu bo ta obrt med delavci kaj nesla, to je pa seveda nekaj drugega.

Študijsko o Kočevski železniški zvezi z Jadranskim morjem. Hud prepri je nastal v Jugoslaviji, ali naj se gradi Musilova proga ali pa Klo-dič - Hrovatova. Musilova gre po Kajfeževih in Auerpergovih gozdih, Klodič - Hrovatova pa po vaseh v kočevski kotlini. Stvar je treba pre-studirati. Kajfež in Auerperg imata gozde in bi rada izvažala les po že-leznici, kar na debelo. Sitnost pa je s to progo, ker ima 25 metrov dviga in pa medvedu se nahajajo v kočev-skih gozdih. Ta železnica bo torej manj vozila, ker je prestrma, kakor pa ona Mladič - Hrovatova, ki ima le 15 metrov dviga in je 10 km krajša. Glasoval bom za železnico po kočevski kotlini, ker ne verujem, da bi kočevske medvede navadili na vožnjo, v kočevski kotlini pa prebi-vajo ljudje, ki se kaj radi vozijo po železnici. Vrh tega se bojim Musilove železnice, ker če bi prepočasno vozi-la, bi nas na vožnji medvedu napadli. To ne bi bilo prav prijetno. Da se nahajajo res medvedu v Kočevju, mi je pravil neki poslanec, ki je imel tam dolj shod, pa ga je prišel pod okno medved poslušat. Torej le na-pravite železnico za naše prijatelje Kočevčarje, ne pa za — medvede.

Vpoklic novih rekrutov je odlo-žen na pozneje.

Klerikalna vzgoja. Iz Šmiklavža pri Novi Štifti so pripeljali v blaz-nico na Studenec 18 let staro Antoni-jo Grudnik. Pravijo, da je zblaznela zato, ker jo je neprestano plašil do-mači župnik, da je storila neodpust-ljiv greh, ker je šla na neko nekleri-kalno veselico! Ta slučaj bi bil tudi pravno zanimiv!

Študijsko potovanje. Bolniška blagajna za Slovenijo odpošlje svo-jega šefa - zdravnika dr. Bleiweisa na večtedensko potovanje po Nem-čiji. Da prouči tamošnje socialno - zdravstvene naprave, ki so kakor znano najzujornejše in ki naj se upo-števajo pri delovanju bodočega okrožnega urada za socialno zavaro-vanje v Sloveniji. Obenem si bo dr. Bleiweis ogledal poslovanje blagaj-niških ambulatorijev v Nemčiji. To-zadevne izkušnje bodo merodajne pri ureditvi blagajniških ambulatori-jev v Ljubljani, Mariboru in drugih mestih.

„Pomen in naloga državne zalo-ga šolskih knjig“. Pod tem naslovom smo prejeli članek g. Janka Šukle, ki priporoča in se zavzema za usta-novitve državne zaloge šolskih knjig po vzorcu bivše avstrijske c. in kr. zaloge šolskih knjig na Dunaju, in sicer v svrhu, da se regulirajo s tem čim nižje cene šolskim knjigam in šolskim tiskovnicam, dalje da država dotira šolske podporne knjižnice in šolska podpora društva, da izdaja učne in pomožne knjige za vse šole, osnuje šolsko - znanstveno zbirko knjig itd. (Dasi imamo socialisti o šolstvu povsem svoje mnenje, ven-dar je gotovo, da je pravilnejše, če država založništvo šolskih knjig pre-vzame sama, kakor pa da se zaloga takih knjig pušča v rokah zasebne-ga dobičkarstva. Op. ur.)

Društvo stanovanjskih najemal-kov za Slovenijo s sedežem v Ljub-ljani opozarja da se vrši prihodnja javna odbora seja v sredo, dne 2. novembra t. l. ob 20. uri v mali dvorani »Mestnega doma«. Dru-štvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta št. 12. pritično, desno.

Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje službo okrožnega zdrav-nika za zdravstveno okrožje Pod-četrtek. Razpis v »Uradnem listu«.

Ljubljansko učiteljsko društvo na-daljuje s predavanjem: Utisi potova-nja po Srbiji, predavatelj g. Črnogaj — v petek, dne 4. novembra t. l. ob pol 8. uri v šoli na Ledini.

Med 5 domačih revnih vdov ima ljubljanski magistrat razdeliti 400 K.

vsaki po 80 K. Treba je pismeno prošnjo, kakor je razvidno iz razgla-sa, ki je nabit na magistratu. Proš-nje se sprejemajo le do 15. novem-bra 1921.

Prvo obletnico svojega obstoja obhaja dne 7. novembra 1921 Pod-porno društvo slepih v Ljubljani. Ob tej priliki se zahvaljuje vsem p. n. ustanovnim in podpornim članom za njihovo dosedanje naklonenost in požrtvovalnost. Ob tej priliki pa prosi tudi ostalo javnost v Slove-niji, da ne pozablja naših slepih, temveč se jih ob vsaki priliki spo-minja kakor: — pri ženitovanjih, društvenih veseljih in prireditvah, pri oporokah in žalnih dogodkih itd. Najzadatejša podpora pa je, da pri-stopi vsakdo kot ustanovni član (K 500.—) ali vsaj kot podporni član (K 20.—) k Podpornemu društvu slepih v Ljubljani. Wolfova ulica 12.

Promet šolskega vlaka Ljublja-na - Kranj. Od 2. novembra t. l. da-lje vozi na progi Ljubljana drž. kol.-Kranj šolski vlak z odhodom iz Ljubljane drž. kol. ob 13.48 in priho-dom v Kranj ob 14.31 dnevno redno razen ob nedeljah in praznikih. S tem vlakom se smejo prevažati brez izjeme tudi drugi potniki.

Opozorilo. Ker je po novi nare-dbi od 1. novembra 1921 dalje izpol-niti položnice pošnega čekovnega zavoda v dinarski veljavi, opozarja delegacija ministrstva financ davko-plačevalce, katerim so se že dosta-vile opozoritvene položnice za pla-čilo davkov v kronski veljavi, da so te položnice veljavne, ako stranke na sprednji strani položnic napisa-ne kronske zneske tako prečrtajo, da ostanejo zneski čitljivi, nad nji-mi pa napišejo odgovarjajoče zneske v dinarjih in parah. Kronsko vinar-ski znesek je zaokrožiti, ako ni s 4 deljiv, navzgor n. pr. 33 vin. = 9 para. 115 K 75 vin. = 28 din. 94 pa-ra. Stranke ki ne znajo pisati naj prosijo poštne urad, da jim položnice v prednjem smislu popravi. Poštna uprava je v priznanju vrednem uvi-devanju položaja zaukazala poštним uradom, da gredo v tem oziru stran-kam po možnosti na roko.

Razglas o novi uredbi davka na poslovni promet je prinesel Uradni list št. 131.

Nove bankovce po 10 dinarjev so pripeljali iz Amerike v Belgrad. Na eni strani je naslikan orjak, ki obrača kolo, na drugi pa Dobro po-lje in kot simbol nacionalnega osvobo-đenja Sokol. Kdaj bodo novi ban-kovci dani v promet, še ni določeno.

Občinsko sodišče mariborsko je od 1. nov. t. l. določilo tele cene v kavarnah. Nove cene so nastopne: črna kava 3 krone, kapucinec 3 K, bela kava 4 K, mleko 4 K, čaja čaja 6 K, garnitura čaja 8 K, limonada 5 kron, čokolada 7 K.

Celjski opat Franc Ogradi je umrl v visoki starosti v soboto. Ro-jen je bil l. 1836.

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Politična organizacija JSDS v Spodnji Šiški sklicuje dne 2. novem-bra ob 7.30 zvečer v bivši nemški šoli javno predavanje z dnevnim redom: Komunalna politika. Vabijo se vsi pristaši stranke, da se pre-davanja udeležijo. Ker je dnevni red važen, je udeležba dolžnost.

Odbor.

Iz strok. organizacije.

Seja Osred. društva oblačilnih delavcev, podružnica Ljubljana se bo vršila danes zvečer ob 7. uri v društvenem prostoru. Udeležaj naj se je tudi člani parietne komisije.

Stavka krojaških pomočnikov v Sarajevu je dne 31. t. m. izbruhnila. Krojaški pomočniki naj ne potujejo tja, dokler ne javimo konec stavke.

Vestnik Svobode.

»Svoboda« v Trzinu priredi v nedeljo 6. novembra ob pol 8. uri zvečer v dvorani Konsumnega dru-štva predstavo »Sin«, spisal E. Gangl. Vstopnice I. vrste 12 K, II. vrste 10 K, III. vrste 8 K. — So-drugi! Udeležite se polnoštevno!

Društvene vesti.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico vabi člane na sestanek, ki se vrši v četrtek 3. nov. točno ob 7. uri zvečer v gostilni Mrak, Rimska cesta 4. Za sestavo cenika se prosi, da se vsi člani sestanka udeležijo.

Gospodarstvo.

= Ameriški kapital v konkurenci z angleškim v Evropi. V Pragi se je te dni med čehoslovaško vlado in zastopniki Standart Oil Compani sklenil dogovor, po katerem preide vsa petrolejska produkcija na Če-hoslovaškem kot monopol v roke imenovane družbe. Tudi Angleži so se silno potegovali za tako koncesijo v Pragi, toda njih zahrbtna poli-tika je imela menda dosti besede pri tem, da se je njihovo potegovanje končalo z neuspehom.

Dopisi.

Stanovanjska miselnost v Celju. Konec je že skoro letošnje sezone stavbiške obrti in konec je, se mi zdi, tudi našega premišljevanja o rešitvi stanovanjske krize. Občinski svet celjski je v prvi seji novo izvo-ljenega občinskega sveta soglasno sklenil, naj županstvo zahteva od vojaške oblasti odstopitev barak, ki se nahajajo na občinski zemlji v svrhu preureditve istih v stanova-nja. Do danes se še ni ničesar zga-nilo. Čitali smo, da je mariborska občina že dobila od vojaške oblasti v to svrhu nekaj barak, akoravno je bil mariborski župan mnogo pozneje potrjen, kakor pa celjski. Zdi se nam, da občutimo nekakšno mlač-nost. Čitali smo, da namerava vlada uvesti nekakšen davek, katerega dohodki bi se edino uporabili za zgradbo stanovanjskih hiš. Če pa že centralna vlada nima smisla za to, ker najbrže ne mara verjeti, da se drugod nič ne zida, ker vidi v Bel-gradu ravno na tem polju velikansko živahnost. Letošnje leto se je zgradilo v Belgradu 760 stanovanjskih hiš. Za prihodnje leto je že na magistratu vloženih 4000 prošenj za dovoljenje za zgradbo novih stanovanjskih hiš. In pri nas v Celju se niti ena ni zgradila. Da se bo mora-la občina tega vprašanja resno po-prijeti, je jasno, ker se zasebniki ne zganejo. Treba bo zahtevati dovo-ljenja za pobiranje dohodninskega davka tam in v tistih občinah, kjer je to potrebno. Treba bo resne vo-lje in videli boste, da bi šlo naprej.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANI ZDRUGI : OMEJENO ZAVEZO

TISKOVINE ZA SOLE, ZUPAN-STVA IN URADE. NAJMODER-NEJŠE PLAKATE IN VABILA

.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Stare obleke, čevlje in pohištvo

kupuje

Martin Drame, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29.

Politične vesti.

+ Razdelitev države v oblasti. Narodni skupščini je predložen za-kon o razdelitvi države v oblasti, o oblastni in srezki avtonomiji in o centralni upravi. Zakonski načrt, ki med drugim predvideva razdelitev Slovenije v ljubljansko in maribor-sko oblast. Ljubljanski oblasti bi pri-padel tudi sodni okraj Laško in pod-ročje okrajnega glavarstva Brežice razven onega dela sodnega okraja Kozje, ki bi pripadel mariborski ob-lasti. Občina Velika dolina v krškem okraju bi pripadla pod oblast Zagreb, občina Oslinica pod Karlovac. Ljub-ljanski oblasti naj se priključi tudi Prezd in Zumberk, a Dol. Lendava bi pripadla pod oblast Varaždin.

+ Hrvaška opozicijska buržoazija je imela te dni v Zagrebu svoje zborovanje. Zborovanje je vo-dil St. Radič. Kaj so na tem zboro-vanju sklenili ni natančno znano, raz-en, da Radič ne gre prej v Belgrad, predno ne bi dosegel takega pozitiv-nega uspeha, ki bi upravičil izpre-membo njegove taktike.

+ Ob južni meji Albanije je zbra-nih nad 12.000 grških prostovoljcev in na severu ogrožajo Albanijo Ju-goslovani. Albanska vlada je zaradi tega ogroženja protestirala pri an-tanti.

+ Zemljoradniška stranka name-rava baje razširiti svoje delovanje tudi na Slovenijo, ker so se samo-stojneje izneverili čistemu kmetiške-mu programu in se nagibljajo na stran srbske radikalne stranke. V Celju hočejo zemljoradniki izdati svoj tednik »Nova vas«. — Kapitali-stične stranke, kakor razvidno, dela-jo torej na vsi moč, da bi čimbolj ljudem mešale glavo. Z ustanavlja-njem vedno novih naslovov, da bi odvračile delavsko - kmečki proleta-

riat od socializma. Mi pa mislimo, da je naš delavsko - kmečki prole-tariat preizkusil in pokusil toliko buržoaznih, »dobrot«, pred, med in po vojni, da se ne da več odvracati od socialistične misli!

+ Sporazum zaradi Zapadne Madžarske je veleposlaniška konfe-rencia v Parizu odobrila.

+ Obširno amnestijo pripravlja madžarska vlada za vse habsburške prevratnike, ki so povzročili Karlov puč. In kaj je ta ista buržoazija de-lala s socialističnim delavstvom?! Morila ga je, mučila in preganjala, obsojala na dosmrtno ječe itd.!! — E, da, vrana vrani seveda ne bo iz-ključila oči!

+ Francoski kredit za stradijo-če Ruse. Finančni odsek francoske zbornice je sprejel zakonski načrt za kredit 5 milijonov frankov za stradalce v Rusiji, od katerih bodo 4 milijone uporabili za neposred-ni nakup živil. — Francoska, izgleda, hoče spremeniti svojo dosedanje taktiko v vprašanju pomoči za Ru-sijo. Najbrže se ji hoče nekoliko prikupiti, da bi ji sovjetska vlada ne delala kake zgage pri novem »prijateljstvu« z Angorci.

Dnevne vesti.

Neslavni bivši diplomatski kan-didat in še bolj neslavni bivši Pes-kov kandidat izza afere »Error in personae«, g. Emil Štefanovič, po-skruša sedaj s svojo srečo s snubit-vijo delavstva s svojim listom »De-lavske novice«. Bivšemu diplomatu menda že prav hudo prede, da se je po vseh svojih brodolomih obrnil navsezadnje do delavstva! Kajti, kakor izvemo iz »Jugoslavije«, ne izdaja list »Delavske novice« NSS, temveč g. Emil Štefanovič pod last-no firmo trgovanja z delavci kot

Sodrug! Na dele za

Rdeči teden „Napreja“ od 1. do 15. novembra!

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in iz-vršuje vsakovrstne bančne posle - - pod najugodnejšimi pogoji. - -